

Opgericht in - Fondée en 1850
K.L.B.P. Bondsbureau
Horizonpark blok 3
Leuvensesteenweg 510
BE-1930 Zaventem

Palmares 2015 Belgaphil

- 3 Woord van de voorzitter
- 4 Toespraak van de voorzitter
Academische zitting 10 oktober 2015
- 8 Agenda, Info's en Mededelingen

- 10 Een nieuwe discipline: Prentbriefkaarten
- 15 Post per spoorwegen in Nederlands-Indië
- 19 Spoezendingen per tram en trein

De grootste internationale postzegel- en muntenbeurs van België.

25 & 26/03/2016 en 30/09 & 1/10/2016

antwerp expo
Jan van Rijswijcklaan 191
B-2020 Antwerpen

vrijdag: 10.00 - 17.00
Zaterdag: 10.00 - 16.00

Inkom: € 5.00

Wat heeft Antwerpfile te bieden:

- Grootste postzegel- en muntenbeurs van België (3000+ m2).
- Makkelijk bereikbaar, dichtbij historisch stadscentrum Antwerpen.
- Expo-Cafetaria met ruim aanbod.
- Klassiek & modern.
- Variëteiten & curiositeiten.
- Thema- en partijverzamelingen.
- brieven & postkaarten.
- Schattingen & Expertise.
- Materiaal, catalogi & toebehoren.

Woord *van de* voorzitter

Bij het begin van het nieuwe jaar zou ik alle lezers en hun familie de beste wensen willen toesturen voor 2016, een jaar dat ons eens te meer een aantal verrassingen zal brengen, daar ben ik zeker van.

Een terugblik op het voorbije jaar leert ons dat het een goed en boeiend filatelistisch jaar is geweest. Hier hebben we met zijn allen voor gezorgd, zowel op lokaal, regionaal, nationaal als internationaal vlak. Het past dan ook om alle sponsors, medewerkers en sympathisanten te bedanken voor de steun.

Een bijzondere dank gaat dan ook naar de vzw. Pro-Post die er voor zorgde, jaar na jaar, om onze doelstellingen financieel te ondersteunen en die ook voor de toekomst voor de nodige steun zal blijven zorgen.

Het jaar 2015 hebben we afgesloten met een prachtig nummer 40 van onze Belgaphil. Een echt collectors item. En de commentaren liegen er niet om, zowel uit binnenland als uit het buitenland waren de reacties zeer positief. Bedankt aan allen....

Ook onze academische zitting en het aansluitend banket kenden een mooi verloop en het was een perfecte afsluiter van een feestjaar waarin we de 125ste verjaardag vierden. Verder in dit nummer vinden jullie een korte maar toch veel zeggende fotoreportage.

Met de start van de elfde jaargang van ons tijdschrift "BELGAPHIL" is het dan ook mijn plicht, als nationaal voorzitter, het ganse redactieteam, de medewerkers en de vele schrijvers van mooie en leerrijke artikels te danken. Hun

doorzettingsvermogen heeft er voor gezorgd dat Belgaphil is wat het nu is. Proficiat..... Artikels blijven steeds welkom op het adres van de hoofdredacteur.

"WESTFILA 2016", onze nationale tentoonstelling in Roeselare, krijgt ondertussen meer en meer vorm. De leden van het organisatiecomité werken onverdroten verder. Hierover zal je meer horen de komende weken en maanden en kan je meer lezen in de komende uitgaven van Belgaphil.

De komende weken zullen de verantwoordelijken van de clubs de vraag krijgen om hun recente ledenlijst door te zenden. Mag ik dan ook vragen dat zo snel mogelijk in orde te brengen? Bedankt..

Oh ja, er zullen ook kringen zijn die niets zullen ontvangen, dat klopt. Het zijn de kringen die geregeld hun aanpassingen en wijzigingen doorzenden aan mijn adres, zoals gevraagd werd van bij het begin van de publicatie van Belgaphil. We rekenen op jullie allen om onze fichier "up to date" te houden.

Rest mij enkel nog u allen een mooi en vruchtbaar filatelistisch jaar 2016 toe te wensen.

Hopelijk zien we mekaar terug tijdens Westfila 2016 in Roeselare....Tot dan. 🍀

COLOFON

Voorzitter

Eddy Van Vaeck
Blancefloerlaan 165 b8
BE-2050 ANTWERPEN
e.vanvaeck@klbp.be

Secretaris

Constant Kockelbergh
Avenue des Cerisiers, 21
1330 RIXENSART
constant.kockelbergh@skynet.be

Penningmeester

R. Duhamel
Avenue des Erables, 14
B-1420 BRAINE-L'ALLEUD
robertduhamel10@yahoo.fr
nr. rekening "Landsbond"
210-0583900-12
BIC: GEBABEBB
IBAN: BE19 2100 5839 0012

Medewerkers

Koenraad Bracke
Robert Duhamel
Michel Fivez

Jozef Ghys
Constant Kockelbergh
Michel Meuwis
Bernard Péters
Charlotte Soreil
Ivan Van Damme
Filip Van der Haegen

Vertalers

Serge Havaux
Constant Kockelbergh
Bernard Péters

Oplage

10 000 exemplaren

Prijs

GRATIS voor de leden van
K.L.B.P.
€ 15,00/jaarabonnement

Volgend nummer

Belgaphil nr. 40 verschijnt op
15 april 2016.

Om onder de beste voor-
waarden gepubliceerd te
worden dienen uw teksten
en mededelingen uiterlijk op
1 maart 2016 toe te komen op
de redactie:

Redactie Belgaphil,
p/a Ivan Van Damme
Vijverstraat 19, B-9881 Bellem
E-mail: naviemmadnav@skynet.be

en Michel Fivez, E-mail:
michel.fivez@telenet.be

Verantwoordelijkheid

Iedere auteur blijft steeds ver-
antwoordelijk voor de inhoud
van zijn artikel.

URL: www.klbp.be

Eddy Van Vaeck: Nationaal voorzitter van de K.L.B.P.

Toespraak *van de* voorzitter

Academische zitting 10 oktober 2015

Dames en heren, collega's, beste vrienden filatelisten.
Het voorbije filatelistisch seizoen 2014 – 2015 was voor onze federatie de bevestiging van het vorige seizoen en ook de bevestiging dat de ingeslagen weg de juiste was.

Met trots mogen we dan ook zeggen dat de leden de visie van het dagelijks bestuur en de raad van bestuur geapprecieerd hebben. Iedereen weet dat het in deze tijden zeker niet altijd gemakkelijk is om een schip varend te houden. Maar met de steun van jullie allen zijn wij in ons opzet geslaagd en is er opnieuw een goede visie naar de toekomst toe.

Het jaar 2015 is eveneens een feestjaar voor onze federatie. Inderdaad vieren we dit jaar onze 125ste verjaardag van de oprichting van onze landsbond op 11 april 1890. Grootse vieringen zoals voor 5 jaar zijn er niet gepland maar toch hielden we er aan om al onze leden toch te betrekken bij deze verjaardag. Het dagelijks bestuur heeft geopteerd om van Belgaphil 40 een extra boek te maken, dat de laatste 25 jaar van KLBP behandelt en dat aan alle leden is gezonden. De meeste onder u hebben dit de afgelopen week zeker in de bus gekregen. Het is vast en zeker een collectors item dat hopelijk in elkeen zijn bibliotheek een plaatsje zal krijgen.

Kunnen we beter 10 jaar Belgaphil vieren?

Zoals beloofd in een vorig nummer van Belgaphil houden wij op zaterdag 28 november 2015 onze "Opendeurdag" waarop ik bij deze iedereen mag uitnodigen. Van 13.00 tot 17.00u ben je van harte welkom in Zaventem op het Bonds bureau, dat we vinden aan de Leuvensesteenweg 510, gebouw 3 met ingang aan de achterzijde van het gebouw.

De laatste maanden stelden we ook vast dat vele van onze leden geregeld onze bibliotheek schenkingen doen van allerlei boeken, archieven, persoonlijke opzoekingen, catalogi en nog zo veel meer. Dat wil ook zeggen dat onze beide bibliothecarissen meestal de handen vol hebben om alles zijn plaatsje te geven. Maar dat wil ook zeggen dat er hier en daar een selectie dient te gebeuren en sommige zaken niet kunnen opgenomen worden.

De afgelopen maanden vonden in de verschillende regio's de regionale tentoonstellingen met wedstrijd karakter plaats. Hier konden we met vreugde vaststellen dat zowat overal meer en meer nieuwe verzamelingen werden aangeboden, wat ons dan weer hoop geeft voor de nationale tentoonstelling in 2016, die doorgaat in Roeselare in de feestzaal "Het Fabriekspand" en de naam mee kreeg van "WESTFILA 2016". U bent er welkom van vrijdag 11 tot en met zondag 13 juni 2016. Dus je kan stilaan beginnen om je verzameling klaar te stomen .....

Dank zij Pro-Post, die ons een extra subsidie toekende, hebben we ook deze tentoonstellingen en voorverkopen extra kunnen ondersteunen in 2015. We hopen dan ook dat dit in de toekomst zo zal blijven. Per slot van rekening moeten we alles op alles zetten om onze filatelie te blijven promoten.

Pro-Post, ook voor deze toelage zeggen we van harte dank....

Graag zou ik een oproep willen doen aan alle provinciale comités om samen te overleggen wie waar wat in uw provincie kan en mag doen. Samenwerken binnen elke provincie is absoluut noodzakelijk om alle evenementen die worden ingericht de nodige uitstraling te geven. Ook de ruilbeurzen en andere inrichtingen worden beter op mekaar afgesteld. Het heeft geen zin om met mekaar te concurreren en iets in te richten dezelfde dag in dezelfde stad. Maar ja, dat is jullie beslissing uiteraard.

Voor 2016 zijn er slechts 4 voorverkopen voorzien, waarvan deze van juni aan "Westfila 2016" werd toegekend. Ook worden de criteria voor het inrichten van een voorverkoop aangepast en van de inrichtende clubs wordt ook grotere inspanningen verwacht om het gebeuren extra in de verf te zetten. Deze vernieuwde procedure kan er mogelijk toe leiden dat sommige verenigingen zullen moeten samenwerken om een inrichting tot een goed einde te brengen.

Het is een weloverwogen beslissing die genomen werd in samenspraak tussen ppost en K.L.B.P.

Voor KLBP is het jaar 2016 ook het jaar van de verkiezingen. Alle provincies zullen hun kandidaten moeten voordragen voor de functie van bestuurder en provinciaal afgevaardigde. Deze verkiezingen dienen door te gaan in het

tweede semester van 2016. De provinciale comités zullen in de komende maanden de nodige instructies doorgestuurd krijgen van het dagelijks bestuur. We rekenen dan ook op de medewerking van alle kringen, waarvan verwacht wordt dat zij het lidgeld voor 2016 zouden storten voor 30 april 2016, dit om het mogelijk te maken het aantal te verkiezen mandaten te bepalen.

Het is dan ook van groot belang dat u aan uw provinciaal bestuur de correcte gegevens betreffende het aantal leden van uw kring doorspeelt.

Het is u waarschijnlijk ook opgevallen dat er dit jaar weer enkele clubs de boeken hebben neergelegd. Dat is een teken des tijds, meer en meer verenigingen krijgen het moeilijk en dat is niet alleen bij de filatelisten zo. Het is spijtig maar ja...

Ook valt het u waarschijnlijk op dat verschillende clubs ambtshalve werden ontslagen omdat zij verzaakten hun ledenbijdrage (tijdig) te betalen. Dat is zeer spijtig te noemen en te betreuren, vooral voor de leden die mogelijk niet op de hoogte werden gebracht. Dit ondervonden wij zeer duidelijk door de telefoontjes en de mails die we ontvingen van hen die hun Belgaphil niet meer in de bus kregen.

Aan deze leden hebben we dan ook duidelijk de reden van niet toezending moeten meegeven.

Uiteraard staat de deur nog steeds op een kier en kunnen deze kringen hun vergetelheid alsnog in orde brengen. We rekenen erop...

De verdere toekomst en uitbouw van onze landsbond in de lift zit. De tegenwerking of tegenslagen nemen we er maar bij. Een federatie die 125 jaar bestaat is niet zomaar klein te krijgen. Maar dat is ook iets waar we met zijn allen moeten aan blijven werken.

Bij de bevriende partners binnen Pro-Post kunnen we ook zien dat zij, ieder op zijn eigen terrein en zijn eigen manier, verder aan de toekomst van de filatelie blijven bouwen.

Tot slot zou ik graag al mijn bestuursleden, medewerkers en leden willen bedanken voor het werk dat zij doen om onze "oh zo mooie hobby" te blijven promoten en uit te dragen.

Een welgemeend "Dank u"

Dames en heren, beste collega's,

Ik dank jullie voor de aandacht en hoop u terug te zien bij een volgende gelegenheid ergens in het land op een van de vele manifestaties.

Graag nodig ik u allen uit het glas van de vriendschap te drinken tijdens de receptie.

Uw voorzitter,
Eddy Van Vaeck ☘

TOMBOLA 2015

00599	00927	01945	02259	02380
03586	04047	04500	05128	05560
06393	07227	07932	10075	10948
11346	11524			

Numéros gagnants, cartes fédérales 2015

Le titulaire d'une carte gagnante doit pour recevoir son prix, l'envoyer avec son adresse à l'adresse ci-dessous

Winnende nummers Bondskaarten 2015

Om zijn prijs te ontvangen dient de houder van het winnend nummer de kaart op te sturen aan het onderstaande adres:

FRCPB - KLBP – Mr. R. Duhamel
Avenue des Erables 14, 1420 Braine-l'Alleud

Agenda, Info's en Mededelingen

De **Koninklijke Kielse Postzegelkring** nodigt u uit op de **25ste nationale ruilbeurs** (*postzegels - poststukken - ongetand België*) op zaterdag **23 januari 2016** van 9u15 tot 15u30 in de Stedelijke Feestzaal KIELPARK, St. Bernardsesteenweg 113, 2020 Antwerpen-Kiel.
Toegang gratis - bereikbaar met tram 4 en 24 en met bus 1, 290 en 296.
Inlichtingen: Luc Impens tel. 03 828 78 94, email: luc.impens@skynet.be

---

Le **Cercle Philatélique Yvetois** organise le **30 janvier 2016** de 9 à 16 heures à la salle communale à Yves-Gomezée (Place Saint Laurent), sa **14e bourse toutes collections**.
Vaste parking - Entrée gratuite.
Renseignements: Jean-Marie Guidosse, Rue de Charleroi 118, 5650 Yves-Gomezée - tél. 071 65 03 50 (après 18 heures) email: guidosse.jm@scarlet.be

---

Le samedi **6 février 2016**, l'**Union Philatélique Amis Réunis** organise, de 9h00 à 16h00, sa **17e bourse philatélique** en la salle 'Cercle des Œuvres', rue de la Closière, 46/48 à 6224 Wanfercée-Baulet.
Entrée gratuite, + parking.
Renseignements : Mr. Londot Michel – 071/95.75.62 ou 0475 738 049

"**De Posthoorn Keerbergen**" organiseert op zondag **7 februari 2016**, van 9 tot 16 uur, samen met de **Mechelse Postzegelkring "Opsinjaar"** in de parochiezaal 'Berk en Brem' (naast de kerk), St. Michielstraat 20, in 3140 Keerbergen een **Postzegelbeurs** samen met een stand van "**André Buzin**".
Ruime parking op het gemeenteplein, gratis inkom.
Info: R. Vangrunderbeeck, Sparrenweg 13, tel. 015 23 53 90
G. Vangoidsenhoven, Stuivenberg 14, tel. 015 51 16 72 -
email: georges.vgoidsenhoven@skynet.be.

Phila Zelzate organiseert op zaterdag **13 februari 2016** van 9 u. tot 15 uur haar **9de Internationale ruilbeurs** voor postzegels, postwaardestukken, prentkaarten en munten. Uitgifte van 2 mijn- zegels t.g.v. haar 40-jarig jubileum.
Polyvalente zaal PC Sint-Jan-Baptist, Suikerkaai, 81 – 9060 Zelzate. Ruime parking. Gratis toegang.
Info: Theo Van Damme 0497 40 45 98 – theo.van.damme@skynet.be.

De **Koninklijke Wase Ruilclub** organiseert op zondag **14 februari 2016**, van 9 tot 16 uur, zijn **natio ale ruilbeurs** in lokaal "Den Hof" (Gildenhuis), Hendrik Heymanplein 7, 9100 Sint-Niklaas.
Inkom gratis voor leden, niet-leden €1,50.
Info: Vera Behiels, Azalealaan 45, 9100 Sint-Niklaas - tel. 03 777 35 90 (na 20 uur).

De **Koninklijke Philatelic Club Cosmos** organiseert haar **5de nationale ruilbeurs** met tentoonstelling van unieke en zeldzame stukken op zaterdag **20 februari 2016** van 09 tot 15 uur.
Zaal Meyer, Centrum Oosterveld, Groenenborgerlaan 216 te Wilrijk. Inkom gratis.
Inlichtingen: Johan Decoster, 03 3215822 – 0478/422431 e-mail: franciscusdecoster@gmail.com
Serckx Danny, 03.6650212 - e-mail: d.serckx.cosmos@gmail.com

De **Lokerse Postzegelkring** organiseert zijn **Nationale Postzegelbeurs** op zondag **28 februari 2016** van 9 tot 16 uur in twee zalen in het Parochiaal Centrum "St. Anna", Veerstraat 10, 9160 Lokeren. Toegang gratis.
Inlichtingen: Paul Smet, tel. 09 348 86 07 - email: smet.bontinck@skynet.be

---

Nationale Ruilbeurs van postzegels en prentkaarten ingericht door de **Koninklijke Filatelistische Kring Dendermonde** op zaterdag **5 maart 2016**, van 9 tot 16 uur, in de Middenschool Atheneum, Geldroplan in 9200 Dendermonde. Gratis toegang
Inlichtingen: Hugo Denis, Hof ter Brempt 50, 9200 Dendermonde - tel. 052 21 12 51 - email: denis.hugo@skynet.be

---

De **Filatelicclub Komen-Waasten** organiseert op zaterdag **5 maart 2016**, van 9 tot 17 uur, zijn **7de Beurs alle verzamelingen**, in de zaal "Les Marmousets", Kunstenstraat 2, 7780 Komen-Waasten.
Toegankelijk voor iedereen.
Inlichtingen: tel. 056 83 09 22 of 0476 07 02 24

Le **Cercle Philatélique des Fagnes** organise le samedi **5 mars 2016** de 9h00 à 16h00 en la salle SUDHAINA à Chimay Baileux, une *grande bourse philatélique et cartophile avec une exposition philatélique de propagande*. Entrée gratuite.
Renseignements : au 060/21.33.52 (soir) ou gbaudot@skynet.be

“**De Postiljon**” **Boortmeerbeek** nodigt u uit op haar *16de nationale Filateliebeurs* op zondag **6 maart 2016** van 8u30 tot 15 uur in de Cafetaria van de Sporthal, Sportveldweg 6, 3190 Boortmeerbeek. Toegang gratis - Toegankelijk voor allen - Ruime parking - NMBS nabij.
Info: Ida Van Rillaer, Kwijtveldstraat 26, 3190 Boortmeerbeek - tel. 015 51 52 88 - email: ida.vanrillaer@telenet.be

---

Le **cercle philatélique de Gerpennes** organise le samedi **12 mars 2016** de 8 à 16 heures sa *26e Bourse toutes collections* (timbres-poste, cartes postales) au Collège Saint Augustin, Avenue Astrid 13, 6280 GERPINNES. Entrée gratuite.
Renseignements: Jean De Maeght, email: jeandemaeght@gmail.com.

De postzegelclub “**De Leiestreek**” **Bissegem** organiseert zijn *26ste beurs voor verzamelaars* op zaterdag **12 maart 2016**, van 8u30 tot 16 uur, in het ontmoetingscentrum “De Troubadour”, Vlaswaagplein (station) te Bissegem (Kortrijk). Toegang gratis.
Inlichtingen en reserveringen: tel. 056 35 67 59.

Le **Cercle Philatélique “Les Timbrés” d’Ham-Sur-Heure/Nalines** organisera sa *10e bourse d’échanges toutes collections* le samedi **19 mars 2016**, de 9 à 16 heures, au château, Chemin d’Oultre-Heure 20, 6120 Ham-Sur-Heure/Nalines.
Entrée libre - accessible aux personnes à mobilité réduite.
Renseignements: Mme Galland-Leysen, tél. 071 21 74 29 et Mme Kicq-Bourgeois, tél. 0474 33 87 95
email: lestimbres@hotmail.com.

De Koninklijke Vlaamse Bond van Postzegelverzamelaars - Brussel-Koekelberg nodigt u uit op hun *jaarlijkse verzamelbeurs* op zaterdag **19 maart 2016** van 9 tot 16 uur in de Cafetaria van de “Sporthal Victoria”, Léon Antriquestraat 4, in 1081 Koekelberg (parking in de Ganshorenstraat) - Toegang gratis.
Info: Robert Rom, tel. 02 731 19 34 - email: robert.rom@telenet.be
Andre Krikilion, tel. 016 65 59 62 - email: andre.krikilion@telenet.be

---

Le Samedi **19 mars 2016** de 09h00 à 17h00, le **Royal Philatelic Club De Hesbaye** organise sa *15e Bourse du Printemps des Collectionneurs* au Marché couvert rue des Combattants 4280 HANNUT. Vaste Parking. Accès aisé pour les moins valides.
Renseignements : L. Domange 019/698481, J. Chantraine 019/512843
email: www.philateliehesbignonne.be

Le **Cercle Royal Philatélique de la Vallée de l’Escaut** organise le dimanche **20 mars 2016** de 9 à 17 heures, sa *35e Bourse des Collectionneurs* dans la Salle des fêtes de Hollain (autoroute E42, sortie 31 - itinéraire fléché) - entrée gratuite.
Renseignements: Mr. Claude Delrue, tél. 069 23 44 26.

Le dimanche **17 avril 2016**, le **Cercle Philatélique Auvélaisien** organise sa *24e bourse internationale des collectionneurs* avec exposition “La Belgitude” (Horeca) dans le Hall Omnisports d’Auvélais, rue Pont Ste-Maxence – 5060 Sambreville. Entrée 1€, restauration, parking aisé.
Renseignements : Charles Bruart – tél. 071/77.10.55 – e-mail : cephila@skynet.be

---

Le **Cercle Royal Philatélique de Spa** organise à l’occasion de ses 110 années d’existence une *exposition précompétitive SPAPHILA 2016* le **14 mai 2016** laquelle se tiendra dans le Hall omnisport de l’école d’hôtellerie de Spa.
Renseignements: Robert Meurer, Avenue du Chevalier De Thier 8, 4900 Spa • tél. 0479 48 21 78
email: robertmeurerspa@hotmail.com

Le **Cercle Philatélique Yvetois** organise une *exposition philatélique précompétitive régionale* le 1er octobre 2016 de 9 à 17 heures, laquelle aura lieu dans le Hall Omnisports, Allée du 125e Régiment d’Infanterie, 5650 Walcourt.
Renseignements: Jean-Marie Guidosse, rue de Charleroi 118, 5650 Yves-Gomezée - tél. 071 65 03 50
email: guidosse.jm@scarlet.be

FEPA-voorstel voor de introductie van de discipline “Prentbriefkaarten”

Bijzondere (specifieke) regels voor prentbriefkaartenverzamelingen op FEPA-tentoonstellingen.

1. Tentoonstellingen met wedstrijd karakter

De discipline “Prentbriefkaarten” is aanvaard als een wedstrijdklasse voor Nationale, Regionale en FEPA-tentoonstellingen, goedgekeurd door de desbetreffende federaties.

2. Definitie van een Prentbriefkaart

Een prentbriefkaart moet een illustratie hebben. Verder ...

- ✓ Gebruikte prentbriefkaarten (verzonden via de postdiensten of op enige andere manier postaal gebruikt) moeten aantonen dat ze door een postdienst behandeld zijn.
- ✓ Ongebruikte (niet door een postdienst behandelde) prentbriefkaarten moeten gedrukte tekst of adreslijnen, bijvoorbeeld een postale zone, bezitten die aantoont dat de kaart bedoeld is om verzonden te worden zonder omslag.
- ✓ Enkel originele tijdsgelijklopende prentbriefkaarten zijn toegelaten d.w.z. dat herdrukken geproduceerd op een later tijdstip, enkel bij uitzondering mogen getoond worden.
- ✓ Prentbriefkaarten mogen vervaardigd zijn uit diverse soorten materiaal (met de hand getekende of geschilderde, geborduurde, enz.)
- ✓ Het tentoongestelde materiaal moet de mogelijkheid bezitten om tentoongesteld te worden in tentoonstellingskaders van het internationaal formaat, namelijk 16 A4-bladen per vlak of een equivalent ervan.

3. Grondbeginselen voor de ontwikkeling van een verzameling

3.1. Onderwerp, plan en behandeling

Een prentbriefkaartenverzameling wordt gemaakt overeenkomstig een geografisch (topografisch) onderwerp, een thematisch onderwerp, of overeenkomstig een speciaal gezichtspunt (een beeldend kunstenaar, de druktechnologie, het materiaal), volledig overeenkomstig met de tentoonstellers eigen keuze

De titel en het plan van de verzameling moeten getoond worden op de inleidingsbladzijde en moeten in één van de officiële FIP-talen geschreven zijn (niet voor nationale- of regionale tentoonstellingen).

Het plan moet de bedoeling en de samenstelling van de verzameling tonen. De titel evenals de voornaamste plandelen en ondertitels van de verzameling moeten de structuur en de logische ontwikkeling van deze verzameling aantonen en een voorbeeld zijn van persoonlijke creativiteit, kennis en opzoekingswerk.

De titel moet de spiegel zijn van de inhoud van de verzameling en dit op de best mogelijke wijze. De behandeling van de verzameling moet in overeenstemming zijn met de titel en het plan. Iedere prentbriefkaart moet een samengaan aantonen met het gekozen onderwerp of thema van de verzameling.

3.2. Kennis van het thema en opzoekingswerk

Opzoekingswerk is een vereiste voor de kennis van het gekozen thema en voor de prentbriefkaarten. Dit wordt aangetoond door een korte tekst die verband houdt met iedere prentbriefkaart.

De verscheidenheid en diversiteit van het materiaal is van uitzonderlijk belang.

3.3. Staat en zeldzaamheid

Het materiaal wordt getoond in de best mogelijke kwaliteit voor het gekozen onderwerp. Zeldzaamheid is rechtstreeks verbonden met de moeilijkheidsgraad van het vinden van dergelijke prentbriefkaarten en de moeilijkheidsgraad om deze te bekomen.

3.4. Presentatie

De tentoonstellingsbladen moeten van volgende afmetingen zijn :

- 21cm x 29.7cm (A4). 4 Bladzijden op een rij.
- 42cm x 29.7cm (A3). 2 Bladzijden op een rij.
- 31cm x 29cm 3 Bladzijden op een rij.

4. Beoordeling van de Verzameling

Een verzameling “Prentbriefkaarten” zal beoordeeld worden door een jury samengesteld uit deskundigen in deze materie en aangeduid door de bevoegde federaties.

5. Puntentoekening

De verzamelingen zullen geëvalueerd worden in overeenstemming met de volgende criteria:

• Onderwerp, plan (10) en behandeling (20)	30
• Kennis (15) en opzoekingswerk (20)	35
• Staat/conditie (10) en zeldzaamheid (20)	30
• Presentatie	5
• TOTAAL	100

6. Bekroningen - Medailles

Bekroningen en/of medailles kunnen, in overeenstemming met deze regels bepaald door het organisatiecomité, worden toegekend en dit in samenwerking met de desbetreffende federatie(s).

Verzamelingen “prentbriefkaarten” mogen beloond worden met speciale prijzen en felicitaties van de jury.

7. Afsluitende bepalingen

7.1. In geval van onduidelijkheden of afwijkingen in de teksten, en dit door de vertaling ervan, zal de Engelse tekst als doorslaggevende tekst gelden.

7.2. Deze Bijzondere (specifieke) regels voor Prentbriefkaarten Verzamelingen op FEPA tentoonstellingen werden aangenomen en goedgekeurd door het FEPA Congres in Athene op 15 november 2015. Zij zullen het onderwerp zijn van herziening door het FIP congres in 2018. Deze regels zullen van toepassing zijn voor alle tentoonstellingen onder FEPA bescherming, met steun van FEPA of erkenning door FEPA en dit vanaf het FEPA congres 2015.

Richtlijnen voor het beoordelen van prentbriefkaartenverzamelingen

1. Inleiding

- ✓ De bedoeling van deze richtlijnen is de ondersteuning van zowel de juryleden als van de verzamelaar en om hen te voorzien van praktisch advies in verband met de manier waarop de bijzondere regels voor verzamelingen "prentbriefkaarten" dienen gebruikt te worden.
- ✓ De bijzondere (specifieke) regels voor verzamelingen "prentbriefkaarten" houden onder andere in welk materiaal de verzameling mag bevatten en hoe de verzameling dient behandeld en getoond te worden. (Presentatie)
- ✓ Deze Richtlijnen zijn niet allesomvattend. Iedere verzameling wordt beoordeeld op zijn eigen verdienste.
- ✓ De verzamelaar mag en kan voordeel halen uit het feit dat hij de verzameling of een grondige samenvatting ervan aan het organisatiecomité stuurt voor de tentoonstelling.

De samenvatting vervangt geenszins de introductiepagina of het plan, maar vervolledigt dit door meer details over de behandeling, keuze, opzoekingen, kennis en presentatie van de verzameling mee te delen. Het is aangeraden dat het overzicht niet meer dan twee (2) A4-bladzijden bevat

2. Omschrijving-definitie van een verzameling "prentbriefkaarten"

2.1. De verzameling

Een verzameling "prentbriefkaarten" kan een geografische (topografische) behandeling hebben, inbegrepen bijvoorbeeld illustraties van een plaats (gemeente of stad) of een streek (de Kempen, de kust). De verzameling kan ook thematisch behandeld worden. Een gebeurtenis of manifestatie kan bvb. getoond worden onder de vorm van een reportage, of de verzameling kan de fotograaf, de artiest of de drukker of uitgever als onderwerp hebben. Origineel gedachtengoed en creativiteit kunnen leiden tot diverse behandelingen van een verzameling.

2.2. De Prentbriefkaart

De grootte, de ontwikkeling en het materiaal (grondstof waaruit de kaart is vervaardigd) kan en mag verschillend zijn. De nadruk wordt gelegd op de "Prent" (voorzijde) en niet op de filatelistische kenmerken (postzegel/poststempel indien aanwezig). Prentbriefkaarten mogen "ongebruikt" getoond worden, maar ook "gebruikt" (verzonden via postale diensten) Ongebruikte postkaarten moeten een gedrukte adreszijde hebben (bvb. vermelding postkaart) die duidelijk aantoonbaar dat de postkaart bestemd was om verzonden te worden zonder omslag.

---

3. Beoordelingscriteria

3.1. Onderwerp, Plan, Behandeling

Er dient een duidelijk verband te bestaan tussen de titel, de structuur van de verzameling en de behandeling, inbegrepen informatie op welke wijze de verzamelaar zijn gekozen thema ontwikkelt, d.w.z. de keuze van de prentbriefkaart om zijn thema te illustreren en hoe de verzamelaar zijn materiaal heeft gebruikt. De inleiding moet de toeschouwer leiden naar het verhaal dat de verzamelaar wil brengen. Originaliteit, verbeeldingskracht en creatieve ideeën zullen extra beloond worden.

Het onderwerp en het plan zullen beoordeeld worden naargelang de overeenkomst tussen de titel, het plan en de ontwikkeling van het verhaal doorheen de hele verzameling.

De behandeling zal beoordeeld worden op basis van de keuze van de prentbriefkaarten en waar ze worden gebruikt in de verhaallijn, evenals het gebruik van de tekst in relatie tot de prentbriefkaarten en het onderwerp.

De behandeling en uitvoerige beschrijving van de typografie, van de wijze van drukken en drukker/uitgever is even belangrijk. Indien deze informatie niet beschikbaar is dient uitgelegd te worden waarom.

Origineel fotografisch materiaal dat de basis vormde voor probeersels en proeven in de productie van de prentbriefkaarten zullen eveneens beloond worden.

Fotografische prentbriefkaarten geproduceerd door particulieren, ook al zijn ze door postale diensten behandeld, zijn op zichzelf niet bruikbaar voor een totale verzameling; nochtans kunnen ze gebruikt worden als deel van een verzameling.

3.2. Kennis en opzoekingswerk

Opzoekingswerk is een vereiste voor de kennis van het thema. Deze kennis dient aangetoond te worden door de keuze en de verscheidenheid van het gebruikte materiaal, alsook door de beknopte tekst samengaand met de prentbriefkaart. De teksten moeten essentiële informatie geven over het thema en mogen eveneens informatie vermelden over de fotograaf of artiest. Informatie over de typografie, de drukmethode, de drukker/uitgever mogen eveneens aangetoond worden op een passende wijze. De prentbriefkaarten moeten juist en correct gekozen worden in verband met het thema en de beschrijvende tekst moet eveneens juist en correct zijn.

De verscheidenheid of diversiteit van het materiaal is belangrijk en zal daarvoor beloond worden.

Persoonlijke kennis en opzoekingswerk kunnen eveneens aangetoond worden door de aanwezigheid van materiaal waar slechts weinig of geen opzoekingswerk voor nodig was - voorbeeld: een ongebruikelijke manier van verzamelen. Actuele kennis voor het gekozen thema kan ook aangetoond worden door het gebruik van materiaal dat een ontdekking is van de verzamelaar.

3.3. Staat en Zeldzaamheid

De best mogelijke en beschikbare kwaliteit voor het gekozen thema moet getoond worden. Afgebroken of geplooiden hoeken, krassen, slijtage, enz. zullen invloed hebben op de "staat". Een zekere tolerantie zal echter aan de dag worden gelegd voor oudere gelopen stukken. Dit zal ook het geval zijn voor oudere prentbriefkaarten met een hand geschreven tekst op de beeldzijde vooraleer de gescheiden achterzijde was geïntroduceerd, rekening houdend dat de geschreven tekst niet van slechte kwaliteit is met inkt- of andere vlekken, enz.

Zeldzaamheid is rechtstreeks verbonden met de moeilijkheidsgraad van het vinden en de aanschaf van de prentbriefkaarten. Hoe moeilijk zou het zijn om de verzameling te dupliceren. Sommige echte foto-prentbriefkaarten mogen als uniek bestempeld worden, daar ze dikwijls in een zeer kleine oplage geproduceerd werden. Zelfs sommige gedrukte prentbriefkaarten zijn extreem zelden te vinden. Prentbriefkaarten die details tonen met mensen, activiteiten, transport, enz. zijn belangrijker dan algemene zichten.

Prentbriefkaarten uit de “Gouden Jaren” werden dikwijls gedrukt door verschillende uitgevers in diverse variaties. De variaties van toendertijd kunnen gebruikt worden als “originelen” terwijl nieuwe herdrukken als dusdanig dienen gebruikt te worden. Vervalsingen die niet als dusdanig worden vermeld, zullen de verzameling een degradatie opleveren vastgelegd door de jury.

3.4. Presentatie

De bijhorende teksten dienen smaakvol en aantrekkelijk te worden weergegeven. De algemene indruk van de verzameling is belangrijk in de opbouw van deze verzameling. Donkerkleurig papier waarop de verzameling wordt gepresenteerd dient vermeden te worden. Omlijsting van de prentbriefkaart of “onderleggers” kunnen de visuele indruk van de verzameling verhogen. Illustraties (landkaarten, tekeningen, enz.) of voorwerpen, die een rechtstreekse verbinding hebben met het thema of met de ontwikkeling van de prentbriefkaart, kunnen in kleine hoeveelheid aanvaard worden, maar in geen geval dat de prentbriefkaart minder bepalend wordt in de verzameling.

Een nieuwe discipline: nieuwe mogelijkheden, nieuwe uitdagingen en (misschien/waarschijnlijk) nieuwe verzamelaars, maar ook nieuwe problemen.

Om er maar één te citeren: waar vinden en halen we bekwame juryleden?

Problemen zijn er echter om opgelost te worden. Een Belgische eerste minister zei ooit : *“Problemen dienen slechts opgelost te worden wanneer ze zich stellen”*.

Dat kan; evenwel is het misschien beter om problemen te voorkomen, is het wellicht beter oplossingen beschikbaar te hebben wanneer ze zich zouden (kunnen) stellen. Misschien zijn er onder ons, leden van de landsbond, wel ervaren mensen die de taak van jurylid op zich kunnen nemen. Gelieve vooral niet te aarzelen en dien u maar aan, we zullen u met open armen ontvangen.

Denk maar niet : tijd zat. Absoluut niet !

- ✓ Op 14 mei kan er ter gelegenheid van de pre-competitieve tentoonstelling in Spa reeds worden tentoongesteld, geëxperimenteerd laten we zeggen en dit jaar in oktober, organiseert de kring uit Lede, en dit ter gelegenheid van zijn 50^e verjaardag, een eerste competitieve tentoonstelling gewijd aan deze nieuwe discipline (LEDA 50)
- ✓ Eveneens heeft in 2017 reeds een eerste FEPA-tentoonstelling plaats waar de nieuwe discipline officieel wordt gelanceerd (Tampere in Finland).

In de mate van het mogelijke zal onze nationale commissaris voor tentoonstellingen zijn uiterste best doen om daar één of meerdere verzamelingen aan bod te laten komen.

Ik zou zeggen : aan het werk jongens en meisjes, dames en heren. ❀

Arno Oomis

Post *per* spoorwegen in Nederlands-Indië

Getracht om een zo compleet mogelijk overzicht te laten zien voor wat betreft het filatelistisch spoorwegmotief in voormalig Nederlands-Indië.

De eerste post per trein

In 1870 bestond op Java en Madoera een dagelijkse postdienst te land tussen Batavia en Soerabaja over de zogenaamde Grote Postweg. Daendels had die in het begin van de eeuw laten aanleggen tussen Anjer aan Straat Soenda en Panaroekean op de oostpunt van Java.

In 1871 werd voor de eerste keer een beperkte hoeveelheid post vervoerd per trein van Batavia naar Weltevreden.

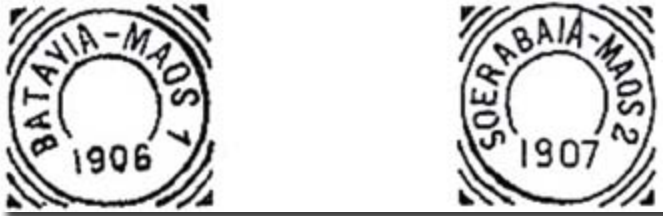
Vanaf 1883 werden er postale stations gebouwd op Java. Op het Staatsspoor op Java gelden algemene regels voor het transport van gesloten postzakken tussen stations en hoofdpostkantoren. Op 1 februari 1905 werden de eerste postale treinstations geopend aan de spoorlijn van Batavia naar Soerabaja. De belangrijkste functies van deze stations waren het ontvangen, sorteren en afstempelen van post en deze dan doorgeven aan spoorwegemployés.

Op de kleinere stations werden "haak"-installaties gebouwd, zodat de post kon worden afgegeven en ontvangen zonder dat de trein moest stoppen.

Tussen 1905 en 1932 kwamen er postkantoren aan boord van de treinen op de spoorlijn Batavia-Soerabaja: eerst op de route tussen Maos en Bandoeng, later ook op de route dwars door Djokjakarta. Voor een aantal jaren waren er zelfs postmedewerkers aan boord van treinen van de nevenlijnen, één naar Anjer (en Merak), de ander via Cheribon.

P.R. Bulterman beschrijft in zijn boek "Poststempels Nederlandsch-Indie" de verschillende afstempelingen, die een bepaalde tijd aan boord van treinen van de verschillende routes gebruikt werden.

Vierkantstempel

Algemeen in gebruik van 15 april 1893 tot ongeveer 1914. Voor de spoorwegkantoren in gebruik van 1-2-1905 tot 1-7-1908.

De volgende trajectstempels zijn bekend

- Batavia – Maos 1
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Maos
- Batavia – Maos A
Spoorwegpostkantoor van Maos naar Batavia
- Soerabaja – Maos B
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Maos
- Soerabaja – Maos 2
Spoorwegpostkantoor van Maos naar Soerabaja

Grootrondstempel

In gebruik op de spoorwegkantoren van 13-4-1908 tot 11-11-1909.

De volgende trajectstempels zijn bekend

- Batavia – Maos 1
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Maos
- Batavia – Maos A
Spoorwegpostkantoor van Maos naar Batavia
- Soerabaja – Maos B
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Maos
- Soerabaja – Maos 2
Spoorwegpostkantoor van Maos naar Soerabaja

Op 11 november 1909 werd Maos vervangen door Bandoeng als stop voor het eerste traject van de Batavia-Soerabajalijn. De treinreis duurde twee dagen en de passagiers dienden in deze plaatsen te overnachten. De lijn liep nu via Tjikampek.

- Batavia – Bandoeng 1
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Bandoeng
- Batavia – Bandoeng A
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Batavia
- Soerabaja – Bandoeng B
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- Soerabaja – Bandoeng 2
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Soerabaja

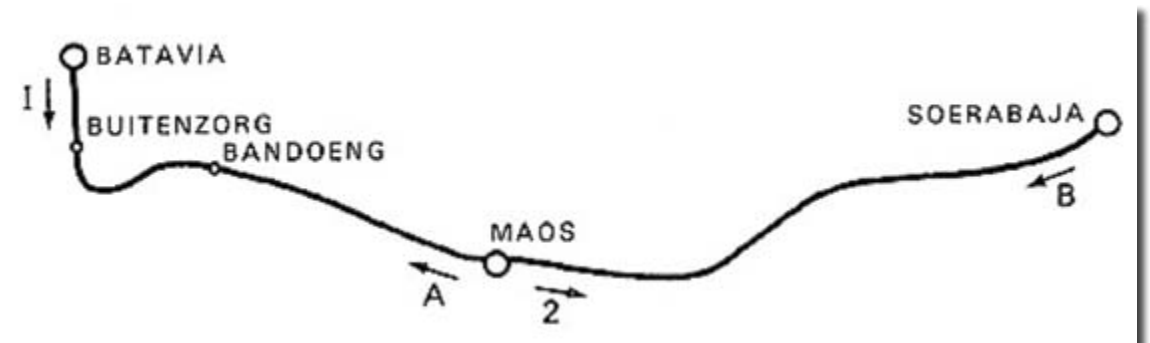
De stempels zijn gebruikt van 11-11-1909 tot 6-2-1912

Korte balkstempel

Er zijn 5 types korte balkstempel bekend.

Type 1

- Batavia – Bandoeng + I +
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Bandoeng
- Batavia – Bandoeng + A +
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Batavia
- Bandoeng – Batavia A XXX
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Batavia
- Batavia – Bandoeng I XXX
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Bandoeng
- Soerabaja – Bandoeng + B +
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- Soerabaja – Bandoeng B +
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- Soerabaja – Bandoeng BXXX
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- Soerabaja – Bandoeng II XXX
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Soerabaja
- Soerabaja – Bandoeng II X
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Soerabaja
- Bandoeng – Soerabaja II XXX
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Soerabaja
- Weltevreden – Djokjakarta III
- Djokjakarta – Weltevreden D

Type 2

Toevoeging traject Kroja – Tjikampek via Cheribon

Spoorwegpostkantoor C en III lopen via Cheribon

- SPKT I
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Bandoeng
- SPKT A
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Batavia
- SPKT II
Spoorwegpostkantoor van Bandoeng naar Soerabaja
- SPKT B
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- SPKT III
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Djokja
- SPKT C
Spoorwegpostkantoor van Djokja naar Batavia

Type 3

- ✓ Batavia – Bandoeng
- ✓ Bandoeng – Batavia
- ✓ Bandoeng – Soerabaja
- ✓ Soerabaja – Bandoeng
- ✓ Batavia – Djokja
- ✓ Djokja – Batavia

Diverse van deze stempels zijn gebruikt in de periode van 4-5-1925 tot 1-11-1929.

Er waren op dat moment 19 postrijtuigen in dienst.

12-11-1928

Type 4

Door ingebruikneming van de ééndaagse dienst Batavia – Soerabaja komen twee spoorwegpostkantoren te vervallen.

Ook de trajecten worden gewijzigd.

- ✓ Bandoeng – Djokjakarta
- ✓ Djokjakarta – Bandoeng
- ✓ Djokjakarta – Soerabaja
- ✓ Soerabaja – Djokjakarta

Dit voor de periode van 1-11-1929 tot 1-5-1932. Er waren 8 postrijtuigen in dienst.

Type 5

- Batavia – Anjer
25-8-1909 tot 1-12-1914
- Anjer – Batavia
25-8-1909 tot 1-12-1914

Overige korte balkstempels

- ✓ Djokjakarta – station

Lange balkstempels

Bekend zijn de volgende lange balkstempels

- SPKT III
Spoorwegpostkantoor van Batavia naar Djokja
- SPKT B
Spoorwegpostkantoor van Soerabaja naar Bandoeng
- SPKT C
Spoorwegpostkantoor van Djokja naar Batavia
- Batavia / station
- Batavia – station –

Haltestempels

De spoorwegen in Nederlands-Indië kenden drie verschillende soorten halteplaatsen, namelijk stations, haltes en stopplaatsen.

Alleen op de eerste twee stations en haltes, konden postinstellingen aanwezig zijn.

Dit waren de zogenaamde 'halten met postdiensten'.

De haltenaamstempels in kader van 1883 tot 1947 waren zelden uniform van formaat en vorm. Rechthoekig, ovaal, nummer toevoeging, SS of NIS toevoeging komen voor.

De stempels komen voor in de kleuren blauw, violet, blauwgroen en zwart.

MOENTILAN S.S.

DJATIRAGAS 277

Karangsowoeng S.S.

AWIPARI

▲ Briefkaart met haltestempel BLAMBANGAN-PAGER.

Deze plaats ligt in de provincie Lampung op Sumatra aan de spoorlijn Lampung – Kotabumi.

Briefkaart met haltestempel KOSAMBI. De halte werd geopend in 1903. De halte ligt langs de spoorlijn Poerwakarta – Jakarta Kota op West-Java.

Haltestempel SOLOK in kastje. Solok is gelegen in West Sumatra.

wordt vervolgd ...

Spoezendingen *per tram en trein*

Nu de dienst EXPRES/SPOEDBESTELLING van de Belgische Posterijen al tien jaar ten grave is gedragen (na het debacle met de **postexpress**vignetten tussen 1994 en 2002) is het de moeite waard om eens wat dieper in te gaan op hoe de Posterijen vroeger alle moeite van de wereld deden om spoedbestellingen snel tot bij de geadresseerde te krijgen.

Volgens de regelementen uit de 19de eeuw dienden de Posterijen een spoedbestelling via “de snelst mogelijke weg” naar hun bestemming te brengen. De meest gekende vervoerswijze van een spoedbestelling was de trein. Getuige daarvan de stempels van ambulante kantoren die men op spoedbestellingen aantreft. Het vervoer per trein was zeker in de 19de eeuw, veruit de snelste methode om post te vervoeren.

▲ Afb. 1: Briefkaart nr 21 verstuurd uit Anvers op 25 AVRIL 1895 naar Barmen(DL). Tussen Brussel en Duitsland vervoerd met ambulant kantoor EST 1. Port 10ct (UPU landen) en spoedrecht 30ct.

▲ Afb. 2: Briefkaart nr. 44 verstuurd uit Kortrijk naar Amsterdam. Tussen Kortrijk en Brussel vervoerd met het ambulant (trein) kantoor TOURNAI-BRUXELLES 2 en daarna tussen Brussel en Antwerpen met het ambulant (trein) kantoor BRUSSEL-ANTWERPEN 3. Port 10ct (UPU landen) en spoedrecht 30ct.

Het laatste stukje van de verbinding, tussen het spoorwegstation dichtst bij de geadresseerde en de eigenlijke bestemming, werd door een bode van het telegraafkantoor, postkantoor of spoorwegkantoor per fiets of te voet afgelegd. Deze bodes kregen daar een vergoeding voor, welke afhankelijk was de af te leggen afstand, de weersomstandigheden en het tijdstip van aflevering (dag of nacht). Tot daar de meest gekende elementen van het vervoer van spoedzendingen.

Blijft nog het probleem hoe de afzender zijn brief, kaart of telegram op de snelst mogelijke wijze naar een telegraafkantoor kon brengen. Dat dit eerder een probleem was voor de afzender dan voor de Posterijen is duidelijk, maar er kwam hulp uit onverwachte hoek.

▲ Afb. 3: Tram Nr. 984, een twee-assige, donkergroene wagen uit 1902 van de Société des Chemins de Fer Économiques, maatschappij die opging in "Les Tramways Bruxellois". Brievenbus vooraan naast de opstap. Lichtingsuren 7 tot 21 uren duidelijk aangegeven.

▲ Afb. 4: Kaartbrief nr. 9 verstuurd per expres en gepost op de tram van "Les Tramways Bruxellois".

Les Tramways Bruxellois.

Na de inhuldiging van de eerste spoorweg Brussel-Mechelen in België op 5 mei 1835, werden te Brussel van de Naamse Poort en van het Koningsplein personenvervoer per paardentram en stoomtram ingericht naar de Groendreef om vanuit het stadscentrum aansluiting te krijgen op de nieuwe spoorverbinding. Deze verbindingen kenden vrij snel succes en op korte termijn werden nog andere lijnen opgestart, die werden uitgebaat door een kluwen van kleine maatschappijtjes.

In 1872 sprak de stad Brussel de wens uit al deze kleine maatschappijtjes onder één enkel bestuur samen te brengen. De "Société Morris" en de "Belgian Street Railway & Omnibus Company Ltd" fuseerden op 1 januari 1875 tot de nieuwe maatschappij "Les Tramways Bruxellois" die vervolgens vele van de andere kleine bedrijfjes overnam. De overheid vaardigde op 9 juli 1875 een wet uit die bepaalde verplichtingen oplegde aan de uitbaters van de tramlijnen te Brussel. Zo werden zij ondermeer verplicht brievenbussen aan de tramrijtuigen te hangen, waarin het publiek zijn spoedzendingen en telegrammen kon deponeren.

Bodes van de telegraafkantoren brachten de post uit de brievenbussen van de Brusselse trams bij hun aankomst in hun koetshuis over naar de grotere telegraafkantoren (Bruxelles Nord, Midi, Quartier Léopold en Bruxelles 1 - de Grote Post), vanwaar de spoedzendingen dan vertrokken naar hun eindbestemming. Zij verzorgden de lichte van de trampostbussen elke dag tussen 7 en 21 uur.

Zoals eerder vermeld had de Post de verplichting de spoedzendingen zo snel mogelijk ter bestemming te brengen en zij werden dan ook ter verantwoording geroepen indien een spoedzending, waarvoor men toch een aanzienlijk bedrag extra moest betalen, niet tijdig ter bestemming kwam. Dus moesten de postbodes zich verdedigen tegen verwijten waar zij soms niets konden aan doen.

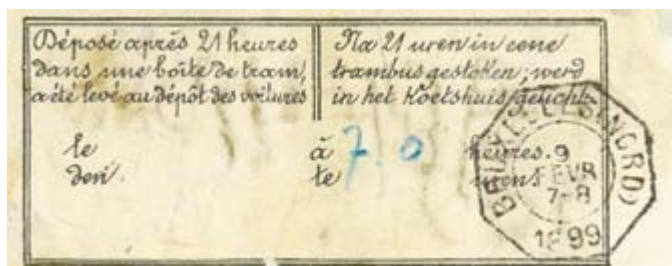
Nevenstaande kaartbrief werd op 8 februari 1899 per expres verstuurd van ergens in de Brusselse agglomeratie (geen gegevens in de tekst) naar Gosselies. Om de zending snel op de trein te krijgen heeft de afzender de kaartbrief gepost in een postbus van een Brusselse tram. De kaart was echter laat-tijdig gepost en werd pas de volgende dag in de trampostbus gevonden. Om geen verwijten over vertraging te krijgen kleeftte het telegraafkantoor van BRUXELLES(NORD) nevenstaand strookje op de zending:

De tekst met stempel op het strookje spreekt voor zich: “Na 21 uren in eene trambus gestoken; werd in het Koetshuis gelicht den 9 fevr 1899 7.0 uren”. En daarmee was er nog weinig in te brengen tegen de laattijdige bestelling. Toch was dit geen veel voorkomende zaak: er werden tot op heden nog maar twee poststukken teruggevonden met een dergelijk strookje.

Zonder dit strookje was het nagenoeg onmogelijk uit te maken of de kaart inderdaad per tram vervoerd werd. Handige verkopers bieden regelmatig andere poststukken aan die zogenaamd per tram vervoerd werden en staven hun gelijk door de route af te leiden uit het adres van de afzender en het gebruikte telegraafkantoor. Het moge duidelijk wezen dat dergelijke bewijzen uit het ongerijmde alleen dienen om de prijs op te drijven. Opletten dus.

Spoezendingen met bijkomend tramrecht

In 1926 brak een nieuwe episode aan in het leven van de trampostbus. Gezien lonen en materiaal almaar duurder werden (de inflatieperiode 1926-1931) besloten de Posterijen inkomen te genereren uit de trampostbus. Dienstbevel 104 van 20 oktober 1926 bepaalde dat vanaf 1 november 1926 in de Brusselse agglomeratie telegrammen en spoezendingen bestemd voor het binnenland slechts met de tram mochten meegegeven worden mits het betalen van een bijkomende taks van 30 centiemmen, het tramrecht. Het tramrecht mocht bij vertrek door de afzender, of bij aankomst door de geadresseerde betaald worden. Om de heffing van het tramrecht te controleren diende op elke zending gepost op de tram te lijnstempel “TRAM” aangebracht te worden. Elk telegraafkantoor had één of meerdere van deze stempels; voor hun beschrijving verwijs ik naar het artikel in de Postzegel van maart 1994. Hoewel de opsomming van de types TRAM-stempels in bewust artikel niet helemaal volledig is vindt men er toch de meeste informatie. Hieronder een aantal voorbeelden van briefkaarten met tramrecht.

▲ Afb. 5: Detail van het zeldzame strookje op de kaartbrief (zie vorige blz.).

▲ Afb. 6: Briefkaart nr. 73 verstuurd per expres op 3.XI.1926 uit Brussel naar Namur. Ingekaderde TRAM stempel van Brussel(Noord). Port 30ct, spoedrecht 1Fr en tramrecht 30ct, totaal 1,60Fr. 3de dag van het nieuw ingevoerde tramrecht!

▲ Afb. 7: Briefkaart nr. 76 verstuurd per expres op 12.I.1927 uit Brussel naar Liège. Ingekaderde TRAM stempel van Brussel(Noord). Niet gerepertorieerde TRAMstempel van dit kantoor. Port 30ct, spoedrecht 1Fr en tramrecht 30ct, totaal 1,60Fr.

◀ Afb. 8: Briefkaart nr. 79 verstuurd per expres op 30.VIII.1927 uit Brussel naar Morlanwelz. Niet-ingekaderde TRAM stempel van Brussel(Zuid). Port 30ct, spoedrecht 1Fr en tramrecht 30ct, totaal 1,60Fr. Slechts gefrankeerd met 1,10Fr, dus met strafport belast (T). Gezien het expresrecht niet (volledig) voldaan was moest deze kaart normaal via de normale weg verstuurd worden. Blijkbaar over het hoofd gezien en toch per expres verstuurd.

▲ Afb. 9: Briefkaart nr. 83 verstuurd per expres op 25.IV.1928 uit Brussel4 naar Louvain. Niet-gekaderde TRAM stempel van Brussel 4. Port 35ct, spoedrecht 1,75Fr en tramrecht 30ct, totaal 2,40Fr. Slechts gefrankeerd met 2,10Fr, dus tramrecht niet voldaan. Tramrecht (30ct, zie rechts naast T) werd geïnd bij aankomst.

▲ Afb. 10: Briefkaart nr. 83 verstuurd per expres op 27.III.1929 uit Brussel4 naar Campenhout-Sas. Niet-gekaderde TRAM stempel van Brussel 4. Port 35ct, spoedrecht 1,75Fr en tramrecht 30ct, totaal 2,40Fr. 11 dagen voor de begrafenis van het tramrecht!

Het einde...

Waar de Post de bedoeling had met het tramrecht extra inkomsten te genereren was het publiek veel minder opgezet met de bijkomende taks van 30 centiem. Door dit ongehoegen werden minder en minder spoedzendingen met de tram meegegeven en besloot de Post op 8 april 1929 met een dringend order Nr. 131B de bijkomende taks niet meer te innen. De TRAM stempel had daarmee ook geen reden van bestaan meer...

Bronnen:

- Eigen verzameling (alle getoonde stukken) - Catalogus van de SBEP - 1990
- La Poste par Expres en Belgique – L. Janssens - 1989. - Website van het trammuseum te Tervuren
- Maandblad van de Amicale Philatelique nr. 572 - 2011
- De Postzegel maart - 1994
- Les Tarifs Nationaux – Denemoustier. ☼

Fisto - Mededeling

De Filatelistische Studiekring Oost-Vlaanderen (FISTO) heeft zijn 126^e studie gepubliceerd. Het is het tweede deel van de nieuwe uitgave van de *Bibliografie van de Belgische Filatelie* die voor het eerst gepubliceerd werd in 2009; dit deel is hoofdzakelijk gewijd aan het onderdeel 'frankering'.

De studie telt 44 bladzijden en kost 6,00 euro, eventueel te verhogen met 2,31 euro voor verzending binnen België. Zij kan worden besteld door storting of overschrijving van dit bedrag op rekening nr. BE90 8906 8410 2332 van FISTO, Kolliekasteelstraat 14, 9030 Mariakerke.

Een bevestiging van de bestelling per e-mail wordt op prijs gesteld en voorkomt misverstanden (secretaris@fisto.be).

WEFIS

Etude WEFIS numéro 146 : Inventaire des oblitérations ferroviaires de Flandre Occidentale

En 2000 est paru la 1ère édition de l'étude WEFIS (n° 87) concernant les oblitérations ferroviaires de Flandre Occidentale. Depuis lors nombre de collectionneurs ont signalés d'autres oblitérations et améliorés les données.

Aussi, 15 ans plus tard, le comité de rédaction de WEFIS a trouvé intéressant de faire le point de la situation. Dans cette nouvelle édition, chaque oblitération a reçu un numéro ceci afin de faciliter l'échange de données entre les collectionneurs. Ce numéro de 68 pages en néerlandais est disponible au prix de € 8.00 (+ € 2.20 pour l'intérieur / pour l'Europe sur demande) auprès de Robert Lisabeth, Heidebloemstraat 24 à 8400 Ostende.

Compte IBAN BE61 2800 4380 3217 / BIC GEBABEBB de WEFIS, avec la mention : WEFIS – Studie 146.

Postzegelverveilingen

VAN LOOY

VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

143e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 vrijdag 21 DECEMBER en zaterdag 22 DECEMBER 2012
 vendredi 21 DECEMBRE et samedi 22 DECEMBRE 2012
 143ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

143e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 vrijdag 21 DECEMBER en zaterdag 22 DECEMBER 2012
 vendredi 21 DECEMBRE et samedi 22 DECEMBRE 2012
 143ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

145e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 donderdag 13 JUNI en vrijdag 14 JUNI en zaterdag 15 JUNI 2013
 jeudi 13 JUIN vendredi 14 JUIN et samedi 15 JUIN 2013
 145ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

146e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 vrijdag 27 SEPTEMBER en zaterdag 28 SEPTEMBER 2013
 vendredi 27 SEPTEMBRE et samedi 28 SEPTEMBRE 2013
 146ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Jaarlijks wisselen er dankzij onze bemiddeling meer dan 20.000 loten van eigenaar. Het uitgebreide aanbod bestaat uit zichtkaarten, brieven & postzegels, zowel Belgische als buitenlandse reeksen & verzamelingen. "België klassiek" breekt alle records. Aarzel niet ons te contacteren indien u individuele loten of verzamelingen te koop wil aanbieden.

Bel ons vandaag nog
03/ 232 22 05

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

148e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 donderdag 27 MAART en vrijdag 28 MAART en zaterdag 29 MAART 2014
 jeudi 27 MARS vendredi 28 MARS et samedi 29 MARS 2014
 148ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

149e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 vrijdag 27 JUNI en zaterdag 28 JUNI 2014
 vendredi 27 JUIN et samedi 28 JUIN 2014
 149ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

150e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 vrijdag 17 OKTOBER en zaterdag 18 OKTOBER 2014
 vendredi 17 OCTOBRE et samedi 18 OCTOBRE 2014
 150ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

Postzegelverveilingen
VAN LOOY
VAN LOOY

Frankrijklei 120
 2000 Antwerpen
 Tel.: 03/ 232 22 05
 Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

151e OPENBARE POSTZEGELVEILING
 zaterdag 13 FEBRUARI en zondag 14 FEBRUARI 2016
 samedi 13 FÉVRIER et dimanche 14 FÉVRIER 2016
 151ième VENTE DE TIMBRES-POSTE AUX ENCHÈRES PUBLIQUES

**Volgende veiling:
 Februari 2016**

Ontdek de vernieuwde collectie First Day Sheets 2016

Bent u nieuwsgierig van aard en houdt u van unieke en mooie dingen? Dan zijn de First Day Sheets wellicht iets voor u. Dit filatelistisch topproduct biedt u als verzamelaar net dat tikkeltje extra. De voorkant wordt gesierd door de speciale uitgifte met een aparte stempel tegen een fraaie achtergrond. De achterkant verrast met interessante informatie over het onderwerp. Bestel uw FDS-abonnement voor 2016!

Interesse ?

Bel het bpost Contact Center op het nummer +32 2 278 50 70